

Vuorovaikutuksessa rakentuva demokratia: alustavia tuloksia asukaspaneelin päiväkirja- ja ryhmäkeskusteluaineistoista

2000-luvun alusta lähtien Euroopan poliittisissa instituutioissa on ollut havaittavissa merkittävä ”kansalaiskäännö”, jolle on ominaista osallistava hallinto keskustelumenetelmiä hyödyntäen (esim. Paulis ym., 2024). Tällaista käännettä edustavat myös kansalaispaneelit, eli satunnaisesti valituista asukkaista koostuvat ryhmät, jotka keskustelevat rajatuista aiheista ja antavat niihin liittyviä politiikkasuosituksia. Tässä puheenvuorossa tarkastellaan kansalaispaneeleja ja osallistavaa demokratiaa vuorovaikutuksen näkökulmasta. Esitelmä pohjautuu DENIM-hankkeen tutkimustyöhön, jossa syvennyttään kansalaispaneeleihin prosesseina, joissa merkitykset, kannanotot ja demokratian kannalta keskeiset politiikkasuositukset rakentuvat ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. Tutkimus nojaa viestinnän konstitutiiviseen näkökulmaan (esim. Craig, 1999), jossa viestintä ymmärretään sosiaalista todellisuutta rakentavana prosessina.

Hankkeen ensimmäinen empiirinen kohde on Jyväskylän kaupungin elokuulle 2026 suunnittelema asukaspaneeli. Metodologisesti hanke yhdistää päiväkirjamenetelmän, asukaspaneelivuorovaikutuksen analyysin sekä Jyväskylän kaupungin valtuuston julkisten digitaalisten aineistojen analyysin. Esityksessä keskitymme erityisesti alustaviin tuloksiin tutkimuksen ensimmäisestä ja toisesta aineistosta. Näiden analyysi auttaa valottamaan, miten osallistujat jäsentävät asemoitumistaan asukaspaneelin aiheeseen ja miten asemoituminen rakentuu arjen vuorovaikutuksessa ennen paneelia, sekä miten erilaiset kannat, identiteetit ja asiantuntijuuden muodot neuvotellaan yhteiseksi lausumaksi paneelivuorovaikutuksessa.

Tulokset tarjoavat uutta tietoa osallistavan demokratian vuorovaikutusprosesseista ja tukevat sellaisten fasilitointimallien kehittämistä, jotka vahvistavat tasavertaista osallistumista ja puntaroivan keskustelun laatua paikallisessa päätöksenteossa vallitsevassa tilanteessa, jossa yhteiskunnallinen polarisaatio, populismin nousu ja disinformaation leviäminen haastavat demokraattisia käytäntöjä.

Lähteet

Craig, R. T. (1999). Communication theory as a field. *Communication Theory*, 9(2), 119–161. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2885.1999.tb00355.x>

Paulis, E., Pilet, J.-B., Rojon, S., & Vittori, D. (2024). Fair enough? Mini-public composition and outcome acceptance from the maxi public. *Journal of Deliberative Democracy*, 20(1), 1–23. <https://doi.org/10.16997/jdd.1535>